

Warszawa, 15 czerwca 2015 r.

**Ministerstwo Gospodarki
Plac Trzech Krzyży 1/3
00-507 Warszawa**

Dotyczy: konsultacji w sprawie gospodarki o obiegu zamkniętym

Związek Pracodawców Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK, skupiający przedsiębiorstwa, które wprowadzają na rynek produkty w opakowaniach lub produkują różnego rodzaju opakowania, jest żywotnie zainteresowany pracami nad koncepcją Gospodarki o Obiegu Zamkniętym („Circular Economy”) oraz projektowanymi rozwiązaniami legislacyjnymi, które te koncepcje mają wprowadzić do porządku prawnego Unii Europejskiej. Rozsądna gospodarka odpadami opakowaniowymi oraz wykorzystanie zawartego w opakowaniach surowca było, jest i pozostanie strategicznym celem polskiego przemysłu. Ważne jest jednak, aby zamierzenia Unii Europejskiej w obszarze „Circular Economy” cele te osiągać pomagały, nie tworząc przy tym nowych barier dla rozwoju tych przedsiębiorstw.

PROJEKTOWANIE

Zasadniczą rolą opakowania jest ochrona i konserwacja tak, aby konsument korzystał z bezpiecznych i wysokiej jakości produktów. Te właśnie cele są nadrzędne dla projektowania wszelkiego rodzaju opakowań i powinny nadrzędnymi celami pozostać. W pierwszej kolejności należy więc zadbać, aby wszystkie wprowadzane na rynek opakowania były zgodne z Wymaganiami Zasadniczymi opisanymi w Dyrektywie 94/62/WE (Załącznik II) oraz związanymi z nimi zharmonizowanymi normami CEN. Stoimy na stanowisku, że te Wymagania Zasadnicze i normy CEN powinny pozostać podstawową, wiążącą prawnie normą dla wymagań projektowych na jednolitym rynku UE.

Oczywiście, producenci powinni prowadzić i wdrażać projekty innowacyjne i badawczo-rozwojowe, zmierzające do zminimalizowania wpływu opakowania na środowisko oraz umożliwiające maksymalne wykorzystanie zawartych w opakowaniach surowców. Takie projekty powinny być stymulowane i wspierane przez politykę Unii Europejskiej i poszczególne Państwa Członkowskie. Przedsiębiorcy powinni mieć jednak swobodę w planowaniu i realizacji takich przedsięwzięć; powinny one wynikać z indywidualnych potrzeb producentów, a nie z nakazu norm prawnych na szczeblu UE. Rolą Unii Europejskiej powinno być więc określenie zasad i form wsparcia dla projektowania, wdrożenia i wykorzystania nowych, innowacyjnych i ekologicznie przyjaznych opakowań, co powinno stanowić dla producentów wystarczająco silną motywację do podejmowania prac nad takimi opakowaniami.

SUROWCE

Powtórne wykorzystanie surowców jest w interesie środowiska naturalnego, gospodarki oraz przemysłu każdego państwa. Jest to tym ważniejsze w sytuacji krajów pozbawionych własnych zasobów surowców nieodnawialnych (np. paliw płynnych) oraz tych, dla których sprowadzanie takich surowców wiąże się ze znacznymi kosztami.

Istnieje potrzeba zapewnienia długoterminowych dostaw surowców dla przemysłu, podczas gdy te zasoby nie są nieograniczone. Możliwy sposób, aby przeciwdziałać niedoboru zasobów jest stosowanie materiałów odnawialnych. Odnawialne zasoby to takie, które poprzez środowisko naturalne są w krótkim czasie reprodukowane i w tym sensie nieograniczone. Taki typ zasobu jest pożądany w użyciu, ponieważ często zasób odnawia się tak szybko, że zostanie na nowo wytworzony zanim zdążyliśmy wykorzystać pierwotny.

Koncentrowanie się jednak na kryteriach odnawialności oraz recyklingowości opakowań nie może doprowadzić do zaburzeń konkurencyjności w porównaniu z opakowaniami pochodzącymi z surowców nieodnawialnych, bądź takich, które są pozyskiwane w sposób niespełniających wymagań standardów europejskich.

Jednak polityka wykorzystywania surowców wtórnych powinna być wdrażana w sposób zrównoważony, połączony z potencjałem ekonomicznym i być bodźcem rozwoju gospodarczego, a nie barierą w rozwoju i celem samym w sobie.

Dlatego też wszelkie cele do realizacji w zakresie gospodarki odpadami, w tym dotyczące odzysku i recyklingu odpadów, powinny opierać się na dokładnej analizie możliwości ich wykonania i określeniu metod wsparcia dla przemysłu, umożliwiających harmonijne wprowadzanie zmian w gospodarce odpadami, bez powodowania znacznych utrudnień i strat ekonomicznych.

Takie podejście jest szczególnie istotne w przypadku państw członkowskich, które mają trudności z dostosowaniem się do już istniejących unijnych wymagań prawnych z zakresu gospodarowania odpadami. Nowe bardziej restrykcyjne cele i wymagania doprowadzą w przypadku tych krajów do jeszcze większego pogłębienia różnic względem krajów zaawansowanych, a spodziewane wysokie nakłady finansowe związane z realizacją nowych ostrzejszych wymagań spowodują brak możliwości rozwoju gospodarczego tych państw, do których należy m.in. Polska.

Kraje tzw. „starej Unii Europejskiej” od lat budują systemy zagospodarowania odpadów, natomiast nowe państwa członkowskie, w tym Polska, są na innym etapie tego procesu. W naszym kraju trwa dopiero modernizacja całego systemu zbierania i zagospodarowania odpadów. Dlatego też forsowanie przez Unię Europejską nowych, ambitnych celów w wykorzystaniu surowców wtórnych może spowodować dodatkowe obciążenie polskiej gospodarki, przedsiębiorców i konsumentów. Wytwarzane w Polsce produkty w opakowaniach mogą stać się wówczas niekonkurencyjne w stosunku do produktów z krajów „starej Unii”, co będzie miało negatywne konsekwencje w obszarze eksportu i bilansu płatniczego naszego kraju. A tymczasem, jak zapisano w Mapie Drogowej, celem „Circular Economy” jest przyniesienie wymiernych zysków ekonomicznych, socjalnych i środowiskowych dla wszystkich członków UE.

Ewidentną wciąż barierą w efektywnym zagospodarowaniu odpadów, a w rezultacie – w gospodarki surowcami wtórnymi – jest np. brak w Polsce jednolitego, ogólnokrajowego standardu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (obowiązkowe wydzielenie przynajmniej 3 frakcji materiałowych) oraz standardów przetwarzania poszczególnych rodzajów odpadów tak, aby uzyskać dobry, jednorodny materiałowo surowiec wtórny. Bez pokonania takich barier właściwa gospodarka surowcowa nie będzie w naszym kraju efektywna.

PRODUKCJA

Produkcja wyrobów w opakowaniach oraz model biznesowy przedsiębiorców są bezpośrednio powiązane z wymogami ochrony i konserwacji samych produktów z jednej strony, a potrzebami i bezpieczeństwem konsumenta z drugiej. Bezpieczeństwo produktu oraz bezpieczeństwo konsumenta powinny więc pozostać wartościami nadrzędnymi w całym łańcuchu gospodarki produktami w opakowaniach.

Oczywistym jest, że producenci są odpowiedzialni nie tylko za oferowany konsumentowi wyrób, ale też za odpad powstały po wykorzystaniu tego wyrobu. Jednak włączenie do Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta arbitralnych wymogów w zakresie projektowania i wytwarzania produktu jest działaniem przedwczesnym, nie posiadającym uzasadnienia ani ekonomicznego, ani środowiskowego.

KONSUMPCJA

Wolność wyboru konsumenta to nie tylko swoboda w zakupie takiego czy innego produktu, ale też swoboda wyboru, w jakim opakowaniu dany produkt konsument zakupi. Żadne działania legislacyjne ani Unii Europejskiej, ani poszczególnych Państwo Członkowskich, nie mogą tej swobody ograniczać, gdyż naruszałoby to ewidentne wolności obywatelskie. Zmiany zachowań konsumenckich oraz promowanie właściwych, pro-środowiskowych postaw należą do sfery edukacyjnej i świadomościowej, a nie legislacyjnej i nakazowo-zakazowej. Zarówno producenci, jak i instytucje administracji publicznej oraz organizacje społeczne powinny aktywnie promować i wspierać najlepsze wzorce zachowań konsumenckich i tą drogą kształtować świadome potrzeby nabywcy. Musi być to jednak proces dobrowolny, nie narzucający konsumentowi określonych, dozwolonych rozwiązań i ograniczających jego prawa jako klienta i obywatela.

ZAMÓWIENIA PUBLICZNE

Istotą zamówień publicznych jest uzyskanie przez instytucję publiczną produktu lub usługi wg kryteriów najkorzystniejszej oferty, tj. ceny, parametrów technicznych oraz okresu gwarancyjnego i serwisowego. To zamawiający jednak decyduje, jakie cechy powinny spełnić produkt bądź usługa tak, aby ona była zamawiającemu przydatna.

Skutki oddziaływania na środowisko już są uwzględniane w zamówieniach publicznych, w szczególności w projektach dotyczących środowiskowych programów infrastrukturalnych. Nie mogą one jednak przesłaniać kryteriów kluczowych, tj. przydatności i efektywności cenowej zakupu danego produktu lub usługi. Wprowadzanie dodatkowych czynników, które mogłyby spowodować nieproporcjonalny wzrost ceny produktu lub usługi tylko ze względu na swoje występowanie, nie ma swojego uzasadnienia w rachunku ekonomicznym jednostek administracji publicznej. Jeśliby więc efektem „zielonych zamówień” miał stać się wzrost wydatków administracji ze względu na wymogi środowiskowe stawiane przed produktem bądź usługą, oznaczałoby to marnotrawienie pieniędzy podatników na realizację ekologicznych idei kosztem przydatności i efektywności cenowej.

ODPADY

Zamknięcie cyklu gospodarki surowcem nie będzie możliwe bez prawidłowego wyodrębnienia tego surowca z odpadu oraz bez wprowadzenia bodźców ekonomicznych dla ponownego jego wykorzystania. Konieczne w tym celu są więc działania, które z jednej strony zapewniają właściwe zebranie odpadów zawierających te surowce, a z drugiej – takie przetworzenie tych odpadów, aby wyodrębnić z nich pełnowartościowy materiał oraz zachęcenie przedsiębiorców do ponownego wykorzystania tego materiału.

W tym kontekście, konieczne jest więc wprowadzenie w Polsce jednolitych, ogólnokrajowych standardów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych i zabronienie prowadzenia takiej zbiórki jako selekcji na frakcje „suchą” oraz „mokrą”. Osobnej segregacji powinny podlegać przynajmniej 3 rodzaje frakcji materiałowych, tj. szkło, papier oraz plastik / aluminium, jak również opakowania wielomateriałowych, które także powinny podlegać selektywnej zbiórce. Ponadto, należy ustalić odpowiednie wymagania techniczne dla procesów przetwarzania określonych rodzajów odpadów, biorąc pod uwagę dalsze wykorzystanie zawartych w nich surowców.

Aby jednak stawiane przed Unią Europejską cele w zakresie właściwego wykorzystania surowców zawartych w odpadach zostały zrealizowane, konieczne jest ustalenie wspólnej, precyzyjnej metodologii pomiaru uzyskiwanego recyklingu. W przeciwnym razie każde Państwo Członkowskie stosować będzie odmienną formę takiego pomiaru, co uniemożliwi nie tylko porównanie wyników pomiędzy krajami, ale też przede wszystkim – uzyskanie spójnego rezultatu w całej UE.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ W POZYSKIWANIU SUROWCÓW

Przemysł kieruje się w swoim działaniu zasadami zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego pozyskiwania surowców wykorzystywanych następnie w procesie produkcji.

Z punktu widzenia wprowadzających klucze jest włączenie problematyki odpowiedzialnego pozyskiwania surowców pierwotnych w szerszy kontekst zrównoważonego i odpowiedzialnego zarządzania zasobami w Europie. Znajduje to potwierdzenie w licznych dokumentach Komisji Europejskiej, które wykazują, że nawet w warunkach daleko zaawansowanej gospodarki funkcjonującej w obiegu zamkniętym ciągle jeszcze będzie znaczne zapotrzebowanie na surowce pierwotne.

Przemysł wyraża poparcie dla działań wzmacniających znaczenie zrównoważonego i odpowiedzialnego pozyskiwania surowców, które zmierzałyby do wyznaczenia konkretnych rekomendacji i rozwiązań idących w kierunku wyznaczonym przez Europejską Platformę ds. Efektywnego Wykorzystania Zasobów (European Resource Efficiency Platform), na przykład: wypracowania właściwych standardów w obszarze zrównoważonego pozyskiwania surowców pierwotnych i innych materiałów. W działaniach tych można skorzystać z doświadczeń porozumień dobrowolnych funkcjonujących obecnie w takich dziedzinach jak np. rybołówstwo, pozyskiwanie drewna czy oleju palmowego.

Ramy gospodarki funkcjonującej w obiegu zamkniętym powinny uwzględniać całość procesów gospodarczych związanych z wykorzystywaniem zasobów; od zrównoważonego i odpowiedzialnego pozyskiwania surowców pierwotnych poprzez proces produkcji aż po ich odzysk i recykling. Na każdym z tych etapów należy uwzględniać wpływ podejmowanych działań

**Związek Pracodawców
Przemysłu Opakowań i Produktów w Opakowaniach EKO-PAK**

**ul. Chałubińskiego 8
00-613 Warszawa
biuro@eko-pak.biz**

na środowisko naturalne. Tylko w sytuacji, kiedy takie kroki zostaną podjęte, będzie można mówić o powstaniu nowej jakości jaką bez wątpienia stanowi koncepcja gospodarki funkcjonującej w obiegu zamkniętym.

Z wyrazami szacunku,

Krzysztof Baczyński
Komitet Założycielski
Związku Pracodawców EKO-PAK